

EVALUAREA COMPLEXITĂȚILOR CADRULUI DE REGLEMENTARE DE BIBLIOTECĂ

Mariana HARJEVSCHI,
Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională

Introducere

Biblioteconomia Republicii Moldova integrează un cadru de reglementări juridice temeinice după anii 1990, oferind un spectru amplu de acte legislative specifice și tangetiale de bibliotecă. Afirmăția prof. dr. I. Stoica [1] potrivit căreia „aceasta face dovada maturității, a forței sale de afirmare și de dezvoltare a domeniului” certifică cu adevărat un nivel de dezvoltare a activității biblioteconomice din țară. Bibliotecile au funcționat și anterior, desigur, dar în baza unor acte legislative ideologizate, ce reglementau incomplet activitatea lor. Astfel la începutul anilor '90 ai sec. XX s-a reiterat imperios, atât la nivel internațional, cât și național, necesitatea elaborării *Legii cu privire la biblioteci*, producând și alte acte normative reglementatoare.

Crizele sau incertitudinile din domeniul biblioteconomic sunt cauzate deseori de lipsa unui cadru normativ juridic, postulat susținut și de forumurile internaționale de specialitate. Menționăm seminarul „Reforma legislației bibliotecare în Europa centrală” (Strasbourg, 1994) [2], organizat de Consiliul de cooperare culturală al Consiliului Europei, apoi seminarul „Reforma legislației bibliotecare” (Budapesta, 1995) [3] etc. O reuniune internațională asupra legislației bibliotecare a avut loc la 19-20 noiembrie 1999 la Praga sub egida UNESCO.

Astfel încât elaborarea Legii bibliotecilor a reprezentat o etapă importantă

în afirmarea unei noi perspective biblioteconomice în Republica Moldova, inclusiv a noilor principii privind organizarea sistemului național biblioteconomic. Cadrul juridic elaborat începând cu 1994 fixează principii de bază ale raportului statului și subiecților asigurând dezvoltare a acestui institut.

Prin intermediul studiului derulat în perioada august-septembrie 2006 „*Impactul cadrului de reglementare de bibliotecă asupra activității bibliotecilor*” s-a încercat să se analizeze și sintetizeze complexitățile sistemului de acte normative de bibliotecă.

Metodologia studiului

Chestionarul s-a axat pe două dimensiuni: evaluarea situației culturii legislative în domeniul biblioteconomic a bibliotecarilor și analiza efectelor cadrului național biblioteconomic de reglementare asupra activității instituțiilor bibliotecare.

La baza cercetării au stat următoarele ipoteze: cadrul legal național/internațional în domeniu nu este cunoscut de comunitatea bibliotecară; autoritățile de resort nu fac public și integral cadrul de reglementare de bibliotecă la nivel național; structurile profesionale (Consiliul Biblioteconomic Național, Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova etc.) nu promovează cadrul legal biblioteconomic național/internațional, integral, doar haotic și cu întârzieri; comunitatea

bibliotecară nu face lobby cadrului legal de bibliotecă în structurile ierarhic superioare; cadrul legal nu este respectat de autoritățile locale, iar efectele cadrului legal asupra dezvoltării bibliotecilor sunt minime.

În mod special, acest studiu a încercat să depisteze circumstanțele și motivele care îi determină pe bibliotecari să apeleze la cadrul juridic biblioteconomic și care sunt punctele forte și slabe ale *Legii cu privire la biblioteci*, inclusiv care sunt domeniile ce trebuie îmbunătățite etc.

Perioada de chestionare a cuprins lunile august-septembrie 2006, perioadă în care am considerat că bibliotecarii sunt mai degajați și pot acorda o atenție mai sporită comunicării, fiind mai deschiși pentru a-și exprima sugestiile, părerile, obiecțiile referitoare la întrebările studiului. Aria geografică nu a fost o prerogativă a cercetării, deși 18% din cei chestionați au fost din bibliotecile din teritoriu și 82% din raza municipiului Chișinău. Grupul țintă l-au constituit directorii, managerii și șefii de servicii de biblioteci de diferite tipuri: naționale, publice, universitare, de colegiu și școlare, persoanele care pot fi considerate „primi actori” ai promovării, ai utilizării în activitatea cotidiană a actelor legislative de bibliotecă. Chestionarul a fost difuzat următoarelor categorii de biblioteci, recuperarea acestora fiind 102, din cele 227: universitare – 42,2%, publice (mun. Chișinău și raionale) – 29,4%, naționale – 27,5%.

Evaluarea a permis obținerea unor rezultate care, considerăm, vor permite modificarea și armonizarea cadrului de reglementare la cerințele UE, de altfel solicitate prin Hotărârea cu privire la Programul legislativ pentru anii 2005-2009, nr. 300-XVI din 24.11.2005 (*Monitorul Oficial al R. Moldova*, nr.5-8/52 din

13.01.2006). Această cerință are drept temei Programul de activitate al Guvernului pe anii 2005-2009 „Modernizarea țării - bunăstarea poporului”, Strategia de creștere economică și reducere a sărăciei (2004-2006), Planul de acțiuni „Republica Moldova - Uniunea Europeană”, Programul Național „Satul moldovenesc” (2005-2015), Planul Național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2004-2008. Pentru unele aspecte ale cadrului de reglementare s-a urmărit în același timp și înlăturarea elementelor negative și depistarea unor soluții alternative pentru ajustarea la cerințele activității de bibliotecă și necesitățile bibliotecarilor.

Rezultatele studiului

Respondenții s-au exprimat asupra experienței proprii referitoare la utilizarea *Legii cu privire la biblioteci*. Este cert că principiile care pot fi numite drept majore și inovatoare reflectate în *Legea cu privire la biblioteci*, aprobată în 1994, sunt multiple. Legea a reprezentat primul pas în democratizarea institutului de bibliotecă. Utilitatea legii e susținută de stabilirea unui cadru legal cuprinzător de funcționare a bibliotecilor, legiferând existența unei structuri organizaționale, precum și norme precise impuse de experiența biblioteconomică a Republicii Moldova din ultimele decenii. Circumstanțele ce îi determină în mod special pe bibliotecari să apeleze la acest act normativ sunt reflectate în Tab. 1.

Circumstanțe	Situație
soluționarea unui aspect de bibliotecă	65,7%
elaborarea unui act intern de bibliotecă	56,9%
elaborarea bugetului	18,6%

Tabelul 1. Motivul de lecturare a cadrului legislativ de bibliotecă

Argumentele ce fundamentează aceste afirmații sunt considerarea remediilor privind *obținerea statutului de instituție cu personalitate juridică vs continuarea ființării ca instituție subordonată unor instituții ierarhic superioare vs desființarea/comasarea bibliotecilor, completarea colecțiilor de bibliotecă în baza mijloacelor financiare alocate de la bugetul de stat vs finanțarea din surse adiționale, centralizarea vs descentralizarea responsabilităților autorităților publice și a fondatorilor privind asigurarea bazei economice a bibliotecilor, prestarea serviciilor cu plată în cadrul bibliotecilor vs oferirea acestora gratuit*. La fel, bibliotecarii au menționat procesul de atestare, derulat în perioada aprilie-mai 2006, drept un stimulent pentru a-și actualiza cunoștințele în domeniul cadrului de reglementare la nivel național.

Bibliotecarii, respondenți ai studiuului, apelează la *Legea cu privire la bibliotecă* în relațiile cu factorii de decizie. Circa 73,5% din cei chestionați recurg la normele legii, comparativ cu 32,4% care au indicat contrariul. Motivele pentru care apelează la *Legea cu privire la bibliotecă* în aceste situații sunt următoarele: interesul profesional (7,8%) fiind în egală măsură cu introducerea serviciilor cu plată (7,8%), elaborarea (2,9%) inclusiv actualizarea (2,9%) actelor interne, completarea colecțiilor (3,9%), finanțarea bibliotecilor (3,9%), introducerea serviciilor cu plată (7,8%), plata pentru condiții nocive (2%) și salarizare (2%). Studiul a semnalat că unii bibliotecari aplică și fac referințe la *Legea bibliotecilor* pentru a suplini bugetul în vederea implementării tehnologiilor informaționale, pentru promovarea imaginii bibliotecii, finanțarea adecvată a instituțiilor bibliotecare și apărarea statutului instituției.

Din cele menționate putem concluziona că un act normativ nu trebuie să fie regresiv, ci să asigure și să mențină

principiile bibliotecare, să soluționeze problemele de ordin administrativ, social și economic, ceea ce, de altfel, au și demonstrat bibliotecarii chestionați. Un indice al utilității și temeiniciei legii ca suport pentru bibliotecă în relație cu administrația centrală și locală este considerată *autonomia administrativă*. Acest principiu este vădit revendicat de bibliotecari. Deși această normă este stipulată în *Regulamentul-cadru cu privire la bibliotecile publice* (2003) se cere neapărat de a fi inclusă și în *Legea cu privire la bibliotecă*, ceea ce va elimina diverse dificultăți în raport cu autoritățile tutelare.

Este cert că deși *Legea cu privire la bibliotecă* (1994) a apărut târziu în arealul european (Islanda – *Legea cu privire la bibliotecile publice* (1955) [4]; Norvegia – *Legea cu privire la bibliotecă* (1935) [5]), ea totuși a marcat un moment important în reglementarea juridică a instituției bibliotecare în Republica Moldova. Confruntarea cu practica de zi cu zi din bibliotecă, modificările de legislație din alte domenii au solicitat desigur unele îmbunătățiri. Următoarele aspecte pozitive ale legii cu privire la bibliotecă au fost deduse de bibliotecarii chestionați: includerea structurii patrimoniului cultural (6,9%), stabilirea principiului dezvoltării colecțiilor (5,9%), prevederea colaborării internaționale (4,9%), stabilirea modalităților de administrare a bibliotecilor (3,9%), stipularea principiilor generale care indică dezvoltarea și funcționarea bibliotecilor (2,9%) etc. Unii respondenți au caracterizat legea drept una care urmează principiile internaționale, sprijinită de alte legi suplimentare și reglementări legislative înrudite valabile la nivel național, ceea ce conferă un statut prestigios domeniului. Comunitatea bibliotecară consideră că modificările aduse *Legii*, în mod special cele referitoare la prestarea serviciilor cu plată, asigurarea bazei economice,

elaborarea politicii editoriale permit o finanțare adecvată și furnizarea de servicii eficiente și calitative către utilizatori.

Un punct forte reprezintă însuși cadrul de reglementare de bibliotecă (legi, hotărâri, alte acte normative). Nemijlocit la punctele forte propriu-zise ale legii respondenții au argumentat că aceasta este compactă având un stil metodologic și instructiv, deși totuși redactarea, revizuirea următoarelor aspecte sunt iminente: învechită – 6,9%, incompletă – 4,9%, necesită modificări – 3,9%. Bibliotecarii au remarcat că articolele referitoare la Depozitul Legal, drepturile și obligațiile beneficiarilor, finanțare, împrumutul interbibliotecar și sponsorizare trebuie actualizate. La fel, respondenții au remarcat că este necesară includerea unor noi prevederi, precum *instruirea continuă a bibliotecarilor, legiferarea securității colecțiilor etc.* Criticile asupra legii s-au referit și la următoarele aspecte – necorespunderea schimbărilor provocate de societate, neincluderea serviciilor moderne de bibliotecă, nereflectarea subiectelor de tehnologii informaționale etc. Dilema legii constă în neoglindirea statutului bibliotecii din învățământul privat și accentuarea prea insistență asupra bibliotecilor publice, la fel și faptul că reprezintă o lege pentru prezent și care în decurs de câțiva ani nu va fi actuală. Comentariile adiționale referitoare la *Legea cu privire la bibliotecă* au fost diverse (detalii vezi în Tab. 2).

Exemple
Legislația cu privire la bibliotecă este orientată spre bibliotecă, și nu spre utilizatori;
Terminologia utilizată este învechită (citori = utilizatori etc.);
Actele existente nu includ serviciile electronice de bibliotecă, ci doar pe cele tradiționale, ceea ce denotă un sedentarism al domeniului;

Lipsa mecanismului de sancționare a personalului sau a altor factori de decizie ce încalcă legea;
Accesul public la internet este tratat ambiguu în nomenclatorul de servicii gratuite și cu plată;
Mecanismul de achiziții de carte nu este reflectat pe deplin, ceea ce conduce la haos în sfera de achiziții;
Sistemul de finanțare a bibliotecilor nu este corect stipulat în legislație, în mod special arii de finanțare pentru fiecare autoritate în parte;
Normativele din domeniu trebuie incluse într-o lege, aceasta ar oferi factorilor de decizie responsabilitate și obligativitate;
Exportul și importul publicațiilor, în mod special aspectul facilităților pentru deva-mare, nu este prevăzut în detalii în legislația specială.

Tabelul 2. Comentarii adiționale referitoare la punctele vulnerabile ale *Legii cu privire la bibliotecă*

Cadrul de reglementare. Analize și sinteze

O imagine mai amplă despre întreg sistemul de reglementare ne-au oferit răspunsurile la întrebarea *Cum apreciază unele aspecte ale cadrului de reglementare de bibliotecă?* Aceasta a scos în relief care sunt opiniile bibliotecarilor referitoare la componentele *Legii cu privire la bibliotecă*, ale *Legii privind accesul la informație*, ale *Legii cu privire la dreptul de autor și la drepturile conexe etc.*

Răspunsurile au evidențiat următoarele: *foarte bine* – drepturile și obligațiile utilizatorilor – 39,2%; atestarea cadrelor bibliotecare – 49,0%; principiul accesibilității – 46,1%; calitatea serviciilor – 44,1%. Desigur, aceasta ne demonstrează că bibliotecarii le consideră cel mai bine legiferate și nu implică modificări sau ajustări ale normelor juridice. Au fost

estimate prin calificativul *bine* și: protejarea patrimoniului cultural – 57,8%, iar în final drepturile de autor și cele conexe – 45,1%.

Comunitatea bibliotecară cuprinsă în studiu a remarcat că sistemul de finanțare (37,3%), prestarea serviciilor cu plată (21,6%), asigurarea bugetului (20,6%) și instruirea continuă – (18,6%) sunt *cel mai slab* acoperite de actele normative, sau cadrul legislativ nu funcționează bine în cazul acestora. Astfel, bibliotecarii întâlnesc dificultăți precum: finanțări insuficiente, imposibilitatea implementării serviciilor cu plată, salarii indecente, lipsa posibilităților de participare la cursuri de perfecționare etc.

Date plauzibile pot fi extrase din analiza detaliată a următoarelor dimensiuni acoperite de cadrul de reglementare specifice și tangențiale domeniului biblioteconomic:

- *Sistemul de finanțare* este considerat *satisfăcător* de 48% din bibliotecarii chestionați și doar 12% din respondenți îl apreciază ca *bun*.

Legea cu privire la biblioteci se referă expres la faptul că „autoritățile publice și fondatorii asigură bibliotecilor bugetul necesar pentru menținerea lor la nivelul tehnologiilor moderne, conform normativelor de finanțare, luându-se în calcul regimul economiei de piață”. Un aspect pozitiv al *Legii* îl reprezintă art. 31, care stipulează că „bugetele unităților teritorial-administrative, bugetele autorităților centrale, bugetul de stat nu se aprobă, dacă acestea nu prevăd sumele necesare pentru dezvoltarea bibliotecilor”. Legislația bibliotecilor este strâns legată de rezolvarea problemei finanțării instituțiilor bibliotecare. Ea trebuie să oblige în mod explicit autoritățile să finanțeze activitatea bibliotecilor potrivit necesităților și, desigur, conform

standardelor europene de funcționare. Aceasta include achiziția curentă de carte și abonări, informatizare și automatizare, construcții și salarizarea personalului. În acest sens, ar fi binevenit ca legea să includă sancțiuni instituțiilor tutelare dacă nu alocă banii necesari. În cazul în care bugetul local nu este suficient și pentru finanțarea bibliotecii publice, atunci finanțarea ei ar trebui susținută sau completată dintr-un fond special constituit la nivel raional sau central în bugetul de stat al anului respectiv.

- *Prestarea serviciilor cu plată* – subiect ce este mereu pe agenda întrunirilor bibliotecarilor. Respondenții au apreciat acest aspect *bine* (34,4%), *satisfăcător* (31,4%) și *slab* (21,6%).

Reglementările sunt reflectate și în alte acte normative – *Nomenclatorul serviciilor cu plată prestate de către Ministerul Culturii și Turismului și cele ale instituțiilor subordonate (2005)*; totuși activitatea bibliotecară se confruntă cu multiple dificultăți. Aceasta probabil vine și din lipsa de experiență a bibliotecilor de a comercializa serviciile de bibliotecă. La fel, este nesatisfăcătoare colaborarea cu instituțiile de resort pentru a implementa serviciile cu plată propriu-zise.

- *Protejarea patrimoniului cultural* – în acest context, 57,8% din bibliotecarii chestionați au specificat că se realizează *bine* și *foarte bine* 21,6%.

În baza rezultatelor chestionarului putem concluziona că majoritatea respondenților evaluați consideră cadrul de reglementare biblioteconomic favorabil activității de bibliotecă. Rămâne neclar – dacă bibliotecarii au pătruns în miezul subiectului – este oare reflectat în aspectul digitizării patrimoniului cultural, asigurarea mecanismului tehnic de protejare etc.?

- Susținerea exportului de publicații – răspunsul dominant a fost *satisfăcător* – 36,3%, apoi urmat de *slab* – 20,6% și *bine* – 19,6%.

Legea curentă cu privire la biblioteci necesită îmbunătățiri la acest capitol. Activitatea de bibliotecă considerăm că necesită unele completări cerute atât de evoluția în activitatea de bibliotecă (dezvoltarea sistemului de împrumut internațional, crearea de consorții de biblioteci), cât și de mediul internațional. Menționăm că este oportună corelarea *Legii bibliotecilor* cu tratatele internaționale la care R. Moldova este parte.

- *Mecanismul de distribuție a Depozitului Legal* a fost evaluat de 20,6% din respondenți ca fiind *foarte bun* și de 38,2% din cei chestionați au apreciat că este *bun*.

Respectarea Depozitului Legal în Republica Moldova este reglementat prin câteva acte legislative – *Legea cu privire la biblioteci* (art. 22), care definește raporturile Depozitului Legal și stipulează ce documente nu fac obiectul Depozitului Legal; *Legea cu privire la activitatea editorială* (2000) ce se referă la centrele care primesc exemplarele de Depozit Legal, mecanismul de distribuție, recepționarea și distribuirea exemplarului de Depozit Legal, documentele care constituie Depozitul Legal etc.; în fine, există unele prevederi la Depozitul Legal și în *Codul contravențiilor administrative* (1985).

- *Drepturile și obligațiile utilizatorilor* – s-au pronunțat despre ele *foarte bine* 39,2%, *bine* – 44,1% și *satisfăcător* – 9,8%.

În ceea ce privește drepturile utilizatorilor legislația de bibliotecă se referă doar la aspectul accesibilității și al drepturilor la condiții optime de lucru în ca-

drul bibliotecilor (vezi art. 28, 29, 30 ale *Legii cu privire la biblioteci*). Observăm, că răspunsurile respondenților exprimă pozitivism vis-a-vis de cadrul de reglementare juridic, deși din punctul de vedere al utilizatorului aceste păreri nu sunt aceleași. Un factor determinant al *drepturilor utilizatorilor* este diversitatea, calitatea serviciilor, inclusiv oferta de colecții de carte, ediții periodice, baze de date etc. Astfel, pe marginea acestui subiect utilizatorii se referă mereu în cadrul studiilor lansate de biblioteci, dar obiecțiile lor rămân a fi nerezolvate.

- *Asigurarea bugetului* – dintre răspunsurile prezentate atenționăm asupra următoarelor rezultate: *slab* – 20,6%, *satisfăcător* – 48,0% și *bine* – 26,5%.

Bibliotecile nu primesc suficiente fonduri, deși acestea acoperă cu servicii informaționale un segment mare din populația unui teritoriu (municipiu, raion, sat etc.). Aproximativ 34% din utilizatorii municipiului Chișinău beneficiază de serviciile Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Acest argument trebuie să fie susținut de către factorii de decizie, iar alocațiile financiare urmează a fi susținute obligatoriu. Cu certitudine, răspunsurile bibliotecarilor s-au axat pe situațiile reale și nu pe raporturile juridice reflectate în actele normative. Deși *Legea cu privire la biblioteci* (1994) (art. 31), stipulează că „autoritățile publice și fondatorii asigură bibliotecilor bugetul necesar pentru menținerea lor la nivelul tehnologiilor moderne, conform normativelor de finanțare”, iar *Legea cu privire la finanțele publice locale* (2003) (art. 8, al. 7), delimitează competențele administrației publice în efectuarea cheltuielilor publice, totuși problematica bibliotecilor la categoria *asigurarea bugetului* nu se realizează conform standardelor.

- *Protejarea dreptului de autor* – un număr semnificativ de respondenți au răspuns – *bine* (45,1%), *foarte bine* – 9,6% și 21,6% au calificat-o *satisfăcător*.

Considerăm că această întrebare scoate în evidență un climat favorabil privitor la dreptul de autor în mediul bibliotecar. Este adevărat că *Legea cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe (1997)* se referă la posibilitățile de reproducere în cadrul bibliotecilor, și totuși multiple situații nu sunt acoperite la nivel legislativ (accesul la produsele electronice protejate de dreptul de autor, scanarea documentelor la cererea utilizatorilor etc.).

- *Răspunderea administrativă pentru distrugerea fondului* – părerile respondenților s-au împărțit preponderent între calificativele: *slab* – 28,4%, *satisfăcător* – 41,2% și *bun* – 15,7%.

O reglementare deosebit de importantă, inclusă în legislația biblioteconomică a unor țări europene, la noi lipsește. Stipularea pierderilor naturale (furtul de carte) care constituie o reală măsură de protecție și eliminare a stresului pentru bibliotecarii implicați în activitatea bibliotecilor cu acces liber la raft – trebuie neapărat inclusă în *Legea cu privire la bibliotecă*. Sunt indicate în acest sens prevederile IFLA.

- *Atestarea cadrelor bibliotecare* – la această întrebare s-a răspuns în felul următor: *bun* – 41,2% și *foarte bun* – 49,0 %.

A angaja bibliotecari bine instruiți conduce la furnizarea serviciilor de bibliotecă. Atestarea derulată în perioada aprilie-mai 2006 a generat satisfacții profesionale în rândul bibliotecarilor. Remarcăm că nici un respondent nu a

menționat despre regulamentul propriu-zis referitor la atestare.

- *Salarizarea adecvată a bibliotecarilor* – s-au colectat câte 41,2% pentru *slab*, 44,1%, – *satisfăcător* și 14,7% pentru *bun*.

Situația ilustrează că bibliotecarii consideră salariile insuficiente; în mod special tendință de diferențiere a salariilor bibliotecarilor vis-a-vis de salariile altor specialități din sistemul bugetar aduce nemulțumiri. Autoritățile de resort trebuie să își concentreze eforturile asupra rezolvării acestei situații.

- *Instruirea continuă a cadrelor bibliotecare* – cea mai mare parte a respondenților a susținut varianta *bun* – 37,3%, urmată de *satisfăcător* – 22,5%, *foarte bun* – 21,6% și *slab* – 18,6%.

Nu poate fi lipsit de importanță procesul instruirii continue. Deși bibliotecarii au menționat în marea majoritate că sunt satisfăcuți (probabil consideră că Școala de Biblioteconomie funcționează până în prezent, deși aceasta și-a finisat activitatea în 2006), totuși problema la nivel național necesită schimbări. Lipsa în prezent a unei instituții responsabile de instruirea continuă va avea efecte negative în viitorul apropiat.

- *Dezvoltarea sistemului de împrumut interbibliotecar* – răspunsurile s-au repartizat astfel: *slab* – 18,6%, *satisfăcător* – 38,2%, *bun* – 26,5% și *foarte bun* – 16,7%.

Promovarea cooperării bibliotecilor universitare și de alt tip, inclusiv stabilirea mecanismului sistemului de împrumut interbibliotecar (excluderea plăților excesive pentru acest gen de servicii) trebuie să fie foarte bine pus la punct, în special acum când bibliotecile încearcă

să conlucreze în diverse proiecte, conșorții etc.

- *Despre principiul accesibilității – s-au pronunțat în modul următor: foarte bun – 46,1%, bun – 31,4%, satisfăcătoare – 11,8%.*

Serviciile bibliotecilor publice trebuie să fie furnizate pentru toate categoriile de utilizatori, indiferent de vârstă, rasă, sex, naționalitate, limbă, statut social, idei stipulate în *Manifestul IFLA pentru biblioteci publice*. Servicii și materiale specifice trebuie furnizate pentru persoanele care, din diferite considerente, nu pot să beneficieze de serviciile și colecții de biblioteci (ex. minorități naționale, persoane cu dizabilități, persoane din spitale și închisori, sau persoane localizate în spații sau localități izolate).

- *Calitatea serviciilor – dintre răspunsurile prezentate atenționăm asupra următoarelor: foarte bun – 44,1%, bun – 42,2%, satisfăcător – 11,8%.*

Legislația poate menține calitatea serviciilor furnizate. Astfel, este indicat ca factorii de decizie să cunoască ce este un serviciu de bibliotecă de calitate, ce este cu adevărat prioritar bibliotecilor. Însă aceasta poate deveni o problemă dificilă din punctul de vedere al finanțării continue a serviciilor de bibliotecă, reflectându-se asupra colecției, asupra personalului, sau asupra calității serviciilor. Bibliotecarii au menționat că sistemul de acte normative de bibliotecă nu acoperă problematica *calității serviciilor*.

Una din întrebările chestionarului de evaluare s-a raportat și la faptul *În ce domenii ar trebui îmbunătățit cadrul juridic de bibliotecă în general?* Această întrebare vine să confirme care sunt punctele slabe ale cadrului juridic de bibliotecă. Insistențele bibliotecarilor sunt focalizate asupra următoarelor aspecte strin-

gente de bibliotecă: finanțarea – 18,6%; Depozitul Legal – 16,7%; servicii cu plată – 14,7%; protecția socială a bibliotecarilor – 12,7%; salarizarea – 11,8%.

Bibliotecarii au atenționat asupra necesității evaluării unor acte normative privind activitatea de bibliotecă (3,9%); completarea colecțiilor (7,8%); politica de instruire a bibliotecarilor (3,9%); protecția colecțiilor (2,9%); responsabilitățile administrației (2,9%) și cele ale organelor de resort (2,0%). Ni se pare foarte important faptul că a fost semnalată evaluarea documentelor (1%) ca moment ce trebuie modificat în legislația de bibliotecă.

Referitor la faptul dacă vizează cadrul juridic de bibliotecă în egală măsură toate tipurile de biblioteci, au fost comunicate următoarele – 54,9% au răspuns că sistemul național de biblioteci este reflectat în totalitate, argumentând că *aceleași biblioteci au aceleași probleme și o singură lege – unifică sistemul de bibliotecă; nu au declarat – 51,0%*, subliniind că *legea este în detrimentul bibliotecilor universitare*.

De altfel, unii autori, precum M. Afanasiev [5], susțin că legea nu trebuie scrisă din punct de vedere biblioteconomic – enumerarea și caracterizarea tipurilor de biblioteci pune în pericol bibliotecile, prezentându-se ca o instrucțiune. Doar legea este făcută de legislator în vederea asigurării drepturilor cetățenilor. Autoarea N. Bagrova [7] chiar insistă asupra necesității unui act cumulativ al instituțiilor info-documentare (biblioteci, arhive). Aceasta joacă un rol decisiv în satisfacerea necesităților informaționale ale utilizatorilor, și ar fi o abordare sistemică privind reglementarea acestor instituții.

(Va urma)